

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**

**NATIONAL INTEGRITY AUTHORITY
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

**INSPECTORATUL DE INTEGRITATE
INTEGRITY INSPECTORATE**

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE nr. 193/05

mun. Chișinău

19 decembrie 2024

Inspectoarea de integritate superioară a Inspectoratului de Integritate al Autorității Naționale de Integritate, Ana CROITOR, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dlui Iurie Șușu (născut la XXXXX, IDNP XXXXX, domiciliat în XXXXX), consilier în Consiliul comunal Chișcăreni, raionul Sîngerei, în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A C O N S T A T A T :

La data de 26.09.2024, în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea din oficiu nr. 04/1207, care are drept obiect de examinare verificarea respectării regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Iurie Șușu, consilier în cadrul Consiliului comunal Chișcăreni, raionul Sîngerei.

Potrivit sesizării, dl Iurie Șușu în exercitarea mandatului de consilier a participat la luarea deciziei în cadrul ședinței Consiliului comunal Chișcăreni din 03.09.2024 *cu privire la desemnarea candidaturilor membrilor pentru constituirea organelor electorale*. Respectiv, în baza deciziei Consiliului comunal Chișcăreni nr. 06/02 din 03.09.2024, în calitate de membru al Biroului electoral al secției de votare nr. 28/23 din sat. Nicolaevca, a fost aleasă dna XXXXX, care în raport cu subiectul vizat deține calitatea de persoană apropiată – soție. Respectiv, se reține existența bănuielii rezonabile cu privire la încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Iurie Șușu, consilier în cadrul Consiliului comunal Chișcăreni, raionul Sîngerei.

În aceeași zi, în corespundere cu art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate (*în continuare – Legea nr. 132/2016*), sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire al sesizărilor către inspectoarea de integritate subsemnată, cu atribuirea codului numeric al dosarului de verificare/control 202402360010.

În conformitate cu art. 31 alin.(1) în coroborare cu art. 37 alin. (3) și (4) din Legea nr.132/2016, în termen de 30 de zile de la data repartizării sesizării depuse de o persoană fizică sau persoană juridică, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acesteia. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică existența aparenței de încălcare a

regimului juridic al conflictelor de interese. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea de către inspector a unui proces-verbal în care se indică motivele și temeiurile de inițiere sau de refuz al inițierii al controlului.

În scopul stabilirii calității de subiect al declarării, inspectoarea de integritate a accesat Sistemul Informațional „e-Integritate” și a constatat că, dl Iurie Șușu a câștigat mandatul de consilier în Consiliul comunei Chișcăreni, raionul Sîngerei, în rezultatul alegerilor locale generale din 2023. Astfel, prin deținerea mandatului de consilier, dl Iurie Șușu este subiect al declarării averii și a intereselor personale, în corespundere cu prevederile art. 3 alin. (1) lit. b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale (*în continuare - Legea nr. 133/2016*) și respectiv are obligația de a respecta regimul juridic al conflictelor de interese.

Potrivit materialelor furnizate de Consiliul comunal Chișcăreni, raionul Sîngerei, la etapa verificării prealabile a sesizării, s-a stabilit că, la ședința consiliului Consiliul comunal Chișcăreni, raionul Sîngerei din data de 03.09.2024, la chestiunea cu nr. 2 „Cu privire la desemnarea candidaturilor membrilor pentru constituirea organelor electorale”, dl Iurie Șușu, consilier, președintele ședinței, a venit cu un amendament la proiectul deciziei prin care a propus componența biroului electoral al secției de votare 28/23 din sat. Nicolaevca, după cum urmează: XXXXX [...] și respectiv și-a exprimat votul „pro” pe marginea proiectului de decizie propus, fapt confirmat inclusiv de către subiectul declarării vizat prin depunerea declarației privind conflictul de interese înregistrată cu nr. de intr. 10889 din 05.09.2024.

Fiind reținută o bănuială rezonabilă privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, prin procesul-verbal nr. 137/05 din 04.10.2024 în privința dlui Iurie Șușu, consilier în cadrul Consiliului comunal Chișcăreni, raionul Sîngerei, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea cu nr. de ieșire 04-05/8422 din 04.10.2024 (recepționată personal la 15.10.2024, la sediul ANI, fapt confirmat prin semnătura olografă aplicată pe respectiva scrisoare), dl Iurie Șușu a fost informat despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile prevăzute la art. 32 din Legea nr. 132/2016.

Conform art. 6 lit. b) al Legii nr. 132/2016, în vederea realizării misiunii sale, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interes. În consens cu prevederile art. 19 lit. b) al Legii nr. 132/2016, inspectorul de integritate efectuează controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Potrivit art. 11 al Legii nr. 133/2016, subiectul declarării este obligat în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, să respecte principiile generale de evitare a conflictelor de interese, prin servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate; prin asigurarea transparenței și a controlului public al activității; cu responsabilitate individuală și exemplul personal.

În temeiul prevederilor art. 3 al Legii integrității nr. 82/2017, *interesul public* reprezintă interesul general de dezvoltare a bună-stării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților date în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor.

De asemenea, alesul local (în speță, consilierul) este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale pe care o reprezintă, onorarea obligațiilor civice, asigurarea ordinii publice și la

respectarea legislației, în temeiul art.10 alin. (1) al Legii nr. 768/2000 privind statutul alesului local.

Conform art. 2 din Legea nr. 133/2016, *conflict de interese* reprezintă situația în care subiectul declarării are un interes personal ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii; *interesul personal este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă* din activitățile sale în calitate de persoană privată, *din relațiile sale cu persoane apropiate* sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale. Reieșind din același articol, *persoană apropiată este* soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării [...]

În conformitate art. 12 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, *conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat* să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau *să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate*, persoane fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.

În context, subiectul vizat în sesizare dl Iurie Șușu, consilier în cadrul Consiliului comunal Chișcăreni, raionul Sîngerei, prin efectul prevederilor art. 12 alin. (4) lit. b) și alin.(7) al Legii nr. 133/2016, este obligat să informeze Autoritatea Națională de Integritate imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre orice situație de conflict de interese real în care se află, în modul stabilit la alin. (5), și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, pînă la soluționarea conflictului de interese. Or, conflictul de interese real al subiecților menționați la art. 12 alin. (7), inclusiv a consilierilor locali, se soluționează de către Autoritatea Națională de Integritate în termen de 3 zile lucrătoare de la primirea informației privind existența unui conflict de interese real, în temeiul art. 12 alin. (8) al aceleiași legi.

Totodată, art. 14 alin.(2)-(4) din Legea nr. 133/2016 oferă posibilitatea consilierilor de a soluționa conflictul de interese în care se află prin abținerea de la [...] participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor. În cazul soluționării conflictului de interese real prin abținere, prevederile art. 12 alin. (4)–(9) nu se aplică, subiectul declarării fiind obligat să informeze cu privire la soluționarea prin abținere șeful ierarhic, organul ierarhic superior, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.

În contextul dispozițiilor art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării [...] de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, [...] cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

Revenind la cazul sesizat, de menționat că, art. 85 alin. (3) și art. 87 alin. (1) din Codul Administrativ prevăd că, autoritatea publică trebuie să stabilească din oficiu aspectele de fapt ale cazului care face obiectul procedurii, fără a se limita la dovezile și afirmațiile participanților, conducîndu-se de probele pe care le consideră necesare, conform dreptului discreționar, pentru investigarea stării de fapt.

În corespundere cu art. 92 alin. (1) și (2) din Codul Administrativ, autoritatea publică decide conform convingerii sale libere dacă consideră o faptă drept existentă, luând în considerare întreaga procedură administrativă, inclusiv toate probele și toate faptele care au importanță pentru caz, inclusiv cele favorabile participanților.

Astfel, în temeiul art. 20 alin.(1) din Legea nr. 132/2016, au fost consultate și extrase date din registrele de stat și bazele de date disponibile, precum și au fost solicitate și recepționate informații și documentele relevante controlului, analiza cărora permite a conchide următoarele:

Potrivit Hotărârii CEC nr. 32 din 14.11.2023, dlui Iurie Șușu i-a fost atribuit mandatul de consilier în Consiliul com. Chișcăreni, r-nul Sîngerei.

Potrivit Listei consilierilor prezenți la ședința extraordinară a Consiliului com. Chișcăreni din 03.09.2024, la ședință au fost prezenți 12 consilieri, inclusiv și dl Iurie Șușu. Mai mult ca atât, ultimul a fost ales în calitate de președinte al ședinței.

Reieșind din procesul-verbal nr. 6 al ședinței Consiliului com. Chișcăreni din 03.09.2024, s-a examinat chestiunea „Cu privire la desemnarea candidaților membrilor pentru constituirea organelor electorale”.

Conform art. 30 alin. (10) din Codul electoral, candidaturile a 3 membri ai biroului electoral al secției de votare se propun de către consiliile locale.

În sensul art. 12 alin. (1)-(3) din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local, consilierul dispune de dreptul de vot deliberativ asupra tuturor chestiunilor examinate la ședința consiliului. Consilierul are dreptul la un singur vot. Consilierul aplică dreptul de vot, pronunțându-se „pentru” sau „contra” ori abținându-se de la luarea unei decizii.

Conform art. 21 alin. (1) lit. a) al Legii nr. 436/2006 privind administrația publică locală, consilierul poate fi prezent la ședința consiliului, însă nu participă la adoptarea deciziilor în condițiile existenței unui conflict de interese, atunci când el personal, soția (soțul), copiii, părinții săi au un interes patrimonial în problema supusă dezbaterii.

Din conținutul procesului-verbal menționat se denotă dl Iurie Șușu, consilier, președintele ședinței, a venit cu un amendament la proiectul deciziei prin care a propus componența biroului electoral al secției de votare 28/23 din sat. Nicolaevca, după cum urmează: XXXXX [...] și respectiv și-a exprimat votul „pro” pe marginea proiectului de decizie propus. Or, conform procesului-verbal al ședinței, pe marginea proiectului deciziei nr. 2, cu amendamentele propuse de dl Șușu Iurie au votat „pro” 7 consilieri locali, împotriva - 0, abținut – 5, fiind consemnat că s-au abținut de la vot consilierii XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, XXXXX, de unde rezultă cert că dl Iurie Șușu a votat „pro”.

Astfel, în contextul celor stabilite, precum și reieșind din prevederile legale menționate supra, se subliniază că conflictul de interese real apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sunt apropiate și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului.

În speță, existența interesului personal (orice interes material sau nematerial) al dlui Iurie Șușu, consilier în Consiliul com. Chișcăreni, r-nul Sîngerei, rezultă din relația sa cu persoana apropiată – soția, dna XXXXX, vizată în decizia Consiliului com. Chișcăreni nr. 06/02 din 03.09.2024.

Subsecvent, reieșind din relația cu dna XXXXXX, consilierul în cadrul Consiliului com. Chișcăreni, r-nul Sîngerei, dl Iurie Șușu, era obligat să informeze ANI imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre situația de conflict de interese real în care se află,

în modul stabilit la în modul stabilit la art. 12 alin. (5) din Legea nr. 133/2016, prin depunerea unei declarații și să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, pînă la soluționarea conflictului de interese de către ANI, reieșind din prevederile art. 14 alin.(8) din Legea nr. 133/2016.

La caz, dl Iurie Șușu abia la 05.09.2024 (ulterior participării la luarea deciziei nr. 06/02 din 03.09.2024) a expediat în adresa Autorității Naționale de Integritate o declarație privind conflictul de interese real, înregistrată cu nr. de intr. 10889 din 05.09.2024 prin care acesta aduce la cunoștința ANI faptul participării sale în cadrul ședinței Consiliului com. Chișcăreni din 03.09.2024 și votării deciziei nr. 06/02 care vizează numirea soției sale, XXXXX, în calitate de membru al Biroului electoral al secției de votare nr. 28/23 din sat. Nicolaevca, com. Chișcăreni – fapt ce întrunește elementele unui conflict de interese consumat, prin prisma prevederilor art. 12 alin. (10) din Legea nr. 133/2016.

Or, de evidențiat că, atunci când s-a aflat în situația de a participa la luarea/votarea în cadrul ședinței Consiliului com. Chișcăreni din 03.09.2024 a deciziei „Cu privire la desemnarea candidaților membrilor pentru constituirea organelor electorale” care o viza și pe soția sa - dna XXXXX, subiectul declarării nu a manifestat vreo intenție de a soluționa situația de conflict de interese real în care se afla, or, normele legale instituite de legiuitor care reglementează conduita subiectului declarării în latura conflictului de interese reprezintă norme imperative, de la dispoziția cărora nu se admite nicio derogare, sub sancțiune.

Reieșind din cele expuse supra, în vederea respectării dreptului la apărare, la data de 04.10.2024, prin scrisoarea nr. 04-05/8423 (recepționată la 15.10.2024), dlui Iurie Șușu i s-a solicitat în termen de 15 zile de la recepționare, să se prezinte la adresa Autorității/să expedieze în adresa instituției, inclusiv la adresa de e-mail: info@ani.md/sau la adresa poștală a inspectorului de integritate, explicații (în scris) asupra eventualei încălcări a regimului juridic al conflictelor de interese, ce formează obiectul controlului.

La data de 15.10.2024, în cancelaria Autorității a fost înregistrată explicația prezentată de subiectul controlului, aferent demersului expediat în adresa sa, prin care ultimul comunică următoarele: *„La data de 03.09.2024, ca ales local – consilier în comuna Chișcăreni, r-nul Sîngerei”, la întrebarea nr. 2 de pe ordinea de zi a fost alegerea membrilor birourilor de votare, unde eu, Șușu Iurie am votat din neatenție și necunoașterea legii despre conflictul de interese...În ziua de 05.09.2024 am făcut o declarație la ANI cu privire la conflictul de interese.... Pot să adaug că nu am prejudiciat bugetul Primăriei...Sunt de acord pe viitor să respect regimul juridic al conflictelor de interese...”*

Astfel, în rezultatul examinării materialelor acumulate în cadrul dosarului de control, punctul de vedere prezentat de subiectul controlului, coroborate cu prevederile cadrului normativ incident speței, prin prisma principiului pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, inspectoarea de integritate conchide asupra încălcării de către consilierul în Consiliul com. Chișcăreni, r-nul Sîngerei, dl Iurie Șușu, a regimului juridic al conflictelor de interese, manifestată prin nedeclararea în modul stabilit a conflictului de interese real, în conformitate cu art. 12 alin. (5) și (7) din Legea nr. 133/2016, în cazul participării la luarea/votarea deciziei nr. 06/02 „Cu privire la desemnarea candidaților membrilor pentru constituirea organelor electorale” în cadrul ședinței Consiliului com. Chișcăreni din 03.09.2024 care o viza și pe dna XXXXX (soție) – persoană apropiată subiectului declarării.

Respectiv, fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a participat la luarea unei decizii, cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese constituie temei pentru tragere la răspundere contravențională, penală și/sau, după caz, pentru

revocarea, destituirea sau încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză, în sensul art. 23 alin. (4) al Legii nr.133/2016.

Potrivit art. 38 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 132/2016, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

Conform art. 39 alin. (1) din aceeași Lege, în cazul în care se constată nedeclararea sau nesoluționarea unui conflict de interese ori încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorului de integritate:

a) încheie un proces-verbal cu privire la contravenție și aplică sancțiunea contravențională. Termenul de prescripție a răspunderii contravenționale nu se aplică;

b) după caz, emite un act de constatare în care solicită încetarea mandatului, a raporturilor de muncă sau de serviciu ale subiectului declarării și aplică pentru acesta interdicția de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

În consens cu prevederile art. 39 alin. (2) și (5) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate decide dacă dispune măsurile menționate la alin. (1) lit. b) în funcție de gradul de vinovăție al subiectului declarării, de natura abaterii, de numărul și durata abaterilor, de comiterea unor abateri similare anterior, de prejudiciu adus interesului public și de funcție publică deținută. La aprecierea faptului dacă sunt aduse daune interesului public se va ține cont în principal de caracterul sistematic sau unitar al abaterii, de numărul de persoane afectate, de mărimea prejudiciului material cauzat, de consecințele abaterii la nivel local, național sau internațional, de afectarea reputației autorității/instituției publice sau a bunei funcționări a acesteia, precum și de alte circumstanțe care ar afecta interesul public.

Astfel, la etapa adoptării deciziei de sancționare a subiectului controlului, inspectorul de integritate a ținut cont de faptul că, prin acțiunile sale deși aflate înafara cadrului legal în materie de respectare a regimului juridic al conflictelor de interese, dl Iurie Șușu nu se regăsește în lista subiecților declarării acțiunile cărora au mai constituit anterior obiect al procedurilor de control, or, potrivit informațiilor accesate prin intermediul SIA „e-Integritate”, „Dosare pe același subiect”, nu s-au depistat controale desfășurate pe numele acestuia, astfel, se atestă caracterul unitar al abaterii. Totodată, de evidențiat că, în cadrul prezentului control, inspectorul de integritate nu a putut determina persoane afectate și mărimea prejudiciului material cauzat.

Generalizând cele enunțate supra, în coroborare cu criteriile prevăzute de art. 39 alin.(2) din Legea nr. 132/2016, inspectorul de integritate consideră excesiv de a solicita încetarea mandatului de consilier și aplicarea în privința dlui Iurie Șușu a interdicției de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, inclusiv mandatul de ales local, pe o perioadă de 3 ani, or, în circumstanțele de fapt și de drept expuse, măsurile nominalizate nu sunt necesare, rezonabile și nu sunt proporționale în raport cu scopul urmărit.

Însă, se relevă că, fapta subiectului declarării în partea ce ține de nedeclararea conflictului de interese real în care s-a aflat conține elementele constitutive ale contravenției prevăzute de art. 313² alin. (1) din Codul contravențional.

Concluzionând cele constatate, în conformitate cu prevederile art. art. 19, 37-39 din Legea nr. 132/2016 cât și art. 23 din Legea nr. 133/2016, inspectorul de integritate,

DECIDE :

1. Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dl Iurie Șușu, consilier în Consiliul com. Chișcăreni, r-nul Sîngerei, manifestată prin nedeclararea conflictului de interese real în modul stabilit de art. 12 alin. (5) și (7) din Legea nr. 133/2016, fapt prin care a admis consumarea conflictului de interese, în sensul art. 12 alin. (10) al Legii nr. 133/2016, în circumstanțele de drept și de fapt expuse în partea constatatoare a prezentului act.

2. Se aduce la cunoștința dlui Iurie Șușu actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta, în termen de 30 zile de la emitere, la Curtea de Apel Chișinău, situată în mun. Chișinău, str. Teilor, nr. 4.

**Inspectoarea de integritate superioară
a Inspectoratului de Integritate**

Ana CROITOR